

Spis treści

Wstęp/ 9

Droga ku nowoczesności / 10

Pojęcie nowoczesności / 10

Przemiany cywilizacyjne i społeczne w dobie Oświecenia / 11

Prekursorzy architektury modernizmu na przełomie XVIII i XIX wieku / 12

Postęp inżynierii wyzwaniem dla architektury / 15

Rozdźwięk między potencjałem inżynierii a tradycją akademicką / 25

Pojęcie kompozycji elementarnej / 26

MODERNIZM / 29

Definicja

Cechy charakterystyczne

Liderzy

Geneza i kontekst powstania kierunku / 31

Poszukiwanie nowego wyrazu w architekturze przełomu XIX i XX wieku / 33

Europa / 33

Stany Zjednoczone – Louis Henry Sullivan i Frank Lloyd Wright / 38

Awangarda architektury w Rosji. Konstruktywizm (1914–1932) / 45

Formowanie modernizmu w latach 1911–1932 / 50

Integracja sztuki, architektury i rzemiosła z produkcją przemysłową. Niemcy i szkoła Bauhausu / 52

Osiągnięcia Bauhausu / 53

Liderzy ruchu modernistycznego związanego z Bauhausem / 59

Walter Gropius

Ludwig Mies van der Rohe

Nowa koncepcja formy i przestrzeni w architekturze / 61

Holandia i nurt De Stijl / 61

Styl międzynarodowy / 65

Francja i dokonania Le Corbusiera / 66

Wizje miasta współczesnego Le Corbusiera / 70

Międzynarodowe Kongresy Architektury Nowoczesnej CIAM / 72

Narodziny polskiego modernizmu / 73

Modernizm po II wojnie światowej / 79

Wiodący architekci / 79

Konstrukcyjne nowatorstwo Miesa van der Rohe / 80

Brutalizm / 83

Poszukiwanie większej ekspresji formy i konstrukcji w modernizmie lat 60. i 70 / 91

Mobilność, powtarzalność i technologie prefabrykowane / 103

Projektowanie urbanistyczne i masowe mieszkalnictwo / 104

Strukturalizm i architektura społecznego uczestnictwa / 105

Megastruktury miast przyszłości / 114

Polska architektura modernistyczna w latach 1945–1975 / 119

Mieszkalnictwo / 119

Architektura społecznej partycypacji / 121

Architektura użyteczności publicznej / 123

Krytyka modernizmu w latach 60. XX wieku / 131

POSTMODERNIZM / 133

Definicja

Cechy charakterystyczne

Liderzy

Geneza i kontekst zewnętrzny kierunku / 136

Kontekst kulturowy / 136

Podstawy ideowe postmodernizmu / 136

Podstawy teoretyczne architektury postmodernistycznej / 137

Architektura postmodernistyczna / 139

Historyzujące nurty postmodernizmu / 148

Postmodernizm w Polsce / 159

Cechy architektury postmodernistycznej / 164

Nowy urbanizm / 165

Potrzeba humanizacji środowiska w wizjach osiedli nowych urbanistów / 167

Przywrócenie kontroli nad spontanicznym rozprzestrzenianiem się miast / 168

Podsumowanie i perspektywy / 169

Dokonania postmodernizmu / 169

Dyskurs modernizm versus postmodernizm / 169

ARCHITEKTURA HIGH-TECH / 171

Definicja

Cechy charakterystyczne

Liderzy

Geneza – fascynacje ery industrialnej i futurystyczne wizje / 173

Architektura high-tech / 177

Sztandarowy obiekt – Centrum Pompidou / 177

Społeczna otwartość / 185

Zmienność i mobilność / 192

Czy wysoka technologia? / 193

Eko-tech / 196

EKSPRESJONIZM I ARCHITEKTURA GEOMORFICZNA / 197

Ekspresjonizm w sztuce / 198

Definicja

Cechy charakterystyczne

Ważne wydarzenia

Liderzy

Ekspresjonizm w architekturze / 199

Cechy charakterystyczne

Liderzy

Uwarunkowania kulturowe i techniczne powstania kierunku / 201

Polityczny i społeczny kontekst narodzin ekspresjonizmu / 201

Ekspresja technologii zastosowania szkła / 203

Różne oblicza architektury ekspresjonistycznej / 207

Erich Mendelson i Wieża Einsteina / 207

Ekspresjonizm szkoły amsterdamskiej w Holandii / 210

Okultyzm i architektura Rudolfa Steinera / 216

Architektura ekspresjonistyczna na dzisiejszym terytorium Polski / 219

Neoekspresjonistyczna architektura po II wojnie światowej / 225

Tendencje ekspresjonistyczne XXI wieku / 235

DEKONSTRUKCJA (DEKONSTRUKTYWIZM) W ARCHITEKTURZE / 243

Definicja

Cechy charakterystyczne

Ważne wydarzenia

Liderzy

Geneza i kontekst powstania ruchu dekonstrukcji / 246

Założenia teoretyczne / 246

Narodziny z destrukcji / 247

Pierwsze prace / 249

James Wines / 249

Gordon Matta-Clark / 251

Frank Gehry / 252

Peter Eisenman / 264

Rozwój dekonstrukcji po 1982 roku / 267

„Kaprysy” Bernarda Tschumie’go / 267

Wpływ konstruktywizmu i futuryzmu / 271

Architektura Coop Himmelb(l)au / 272

Günter Behnisch / 279

Twórczość Rema Koolhaasa / 279

Architektura Zahy Hadid / 285

Projekty Daniela Libeskinda / 290

Otwarcie nowych możliwości / 298

SKŁADANIE (FOLDING) W ARCHITEKTURZE / 299

Definicja

Liderzy

Od rozproszenia do ciągłości / 301

Teoria architektury foldingu / 304

Komputacyjne projektowanie i prefabrykacja / 313

„Składana” architektura typu origami / 315

NOWY MODERNIZM / 317

MINIMALIZM / 325

Definicja

Cechy charakterystyczne

Liderzy

Geneza idei twórczego samoograniczenia / 328

Puryzm / 328

„Less is more” Miesa van der Rohe / 329

Minimalizm przełomu XX i XXI wieku / 338

Harmonia jedności w niepodzielnej całości / 339

Tadao Ando / 339

Takashi Yamaguchi / 347

Álvaro Joaquim de Melo Siza Vieira / 349

Eduardo Souto de Moura / 349

Herzog&de Meuron / 349

Shigeru Ban / 353

John Pawson / 355

Peter Zumthor / 360

SANAA / 365

Podsumowanie /	375
Bibliografia /	377
Indeks nazwisk /	383
Indeks rzeczowy /	387
Źródła ilustracji /	394